

Sygn. akt II AKz 687/06

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2006 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący- Sędzia S.A. Mariusz Żak (spr.)

S.A. Helena Kubaty

S.A. Bożena Brewczyńska

Protokolant Izabela Rybok

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej **Małgorzaty Siemińskiej**

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko **T. K.**

podejrzanemu o przestępstwa z art. 286§1 kk w zw. z art. 64§1 kk i 65 kk i inne

zażalenia podejrzanego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 września 2006 roku, sygn. akt II AKp 300/06

w przedmiocie przedłużenia czasu trwania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437§1 kpk

p o s t a n a w i a

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 września 2006 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach przedłużył do dnia 30 grudnia 2006 roku czas dalszego stosowania tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego T. K., aresztowanego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w K.z dnia 24 września 2002 roku, sygn. akt (...)

Na postanowienie to zażalenie złożył podejrzany. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił on obrazę:

- art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 5 ust. 3 i art. 6 ust.1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 2§1 pkt 4 kpk poprzez naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie;
- art. 2§2 kpk poprzez oparcie rozstrzygnięcia na nieprawdziwych i niepełnych ustaleniach faktycznych;
- art.253§1 kpk poprzez brak wyjaśnienia przyczyn, ze względu na które zastosowanie łagodniejszych środków zapobiegawczych okazało się niewystarczające;
- art. 257§1 kpk poprzez naruszenie zasady minimalizacji środków zapobiegawczych;
- art. 256 kpk poprzez nie dostrzeżenie niewłaściwego wykorzystanie przez prokuratora okresów, na jakie dotychczas przedłużany był areszt wobec podejrzanego;

- art. 258§1 i 2 kpk poprzez błędne ustalenie istnienia przesłanek szczególnych stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego;
- art. 263§4 kpk poprzez oparcie rozstrzygnięcia na stwierdzeniu rzekomego istnienia „istotnych, obiektywnych przeszkód”, mimo uznania niekonstytucyjności wskazanego kryterium.

W rozwinięciu zarzutów podejrzany T. K. zakwestionował każdą z przesłanek, na podstawie których sąd I instancji stwierdził potrzebę dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. Stał na stanowisku, iż posiada stałe miejsce zamieszkania, a przed organami ścigania nie ukrywał się, na co uprzednio złożył stosowne dokumenty. Obawę matactwa uznał za nieuzasadnioną, gdyż z własnej woli wycofał się z działalności w grupach przestępczych, przeciwko którym członkom następnie złożył obciążające wyjaśnienia. Skarżący nie zgodził się nadto, iż wciąż grozi mu surowa kara pozbawienia wolności, skoro w areszcie przebywa już ponad 4 lata, a zachodzą przesłanki, by skorzystał z dobrodziejstwa nadzwyczajnego złagodzenia kary na zasadzie art. 60§3 kk, do czego konsekwentnie zmierza od początku prowadzonego przeciwko niemu postępowania, a więc w jego interesie leży, by postępowania nie utrudniać. T. K. powołał się na swój zły stan zdrowia i podał, iż w warunkach aresztu śledczego utrudnia mu się dostarczanie leków hamujących rozwój choroby, nadto od ponad roku nie przeprowadzono koniecznej konsultacji z lekarzem specjalistą. Zdaniem podejrzanego warunki w jakich żyją i przebywają jego dwie córki powodują dla nich dotkliwe skutki wymagające rozważenia, czy nie zachodzą przesłanki negatywne stosowania tymczasowego aresztowania, o których stanowi art. 259§1 kpk. Ten sam argument podejrzany podniósł wobec złego stanu zdrowia jego matki, cierpiącej na liczne schorzenia. W dalszej części zażalenia podejrzany cytując kolejne postanowienia tut. Sądu Apelacyjnego twierdzi, iż postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w sposób przewlekły i nierzetelny, a prokurator, wbrew wskazaniom sądu, nie zmierza do zakończenia prowadzonego śledztwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie podejrzanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Podejrzanemu T. K. przedstawiono liczne zarzuty popełnienia przestępstw przeciwko mieniu, które polegać miały m.in. na wyłudzeniu towaru w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, wyrządzeniu szkody majątkowej w wielkich rozmiarach spółce z o.o. (...) z siedzibą w K., praniu brudnych pieniędzy oraz udziale w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw. Odnośnie większości zarzutów podejrzany nie kwestionuje swojego sprawstwa i złożył obszernie wyjaśnienia, znajdujące potwierdzenie również w zeznaniach świadków i zabezpieczonej dokumentacji. Uznać zatem należało, iż zachodzi wysokie prawdopodobieństwo w rozumieniu art. 249§1 kpk, iż T. K. popełnił zarzucane mu czyny zabronione.

Podejrzany w złożonym zażaleniu zasadniczo podważył istnienie wszystkich przesłanek dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. Analiza akt sprawy prowadzi jednakże do wniosku, iż zaskarżone postanowienie wolne jest od uchybień wskazanych przez T. K..

Stwierdzić należy, iż obawa ucieczki, bądź ukrywania się podejrzanego jest realna, bowiem przed zatrzymaniem w roku 2002 T. K. ukrywał się przed wymiarem sprawiedliwości i był poszukiwany listem gończym. Fakt posiadania stałego zameldowania poświadczonego dokumentem urzędowym obawy tej w żadnym wypadku nie usuwa, podobnie jak i dobrowolne składanie przez podejrzanego wyjaśnień i ujawnianie okoliczności przestępczej działalności. Dlatego też istnienie przesłanki z art. 258§1§1 kpk nie budzi wątpliwości.

Odnosząc się z kolei do obawy matactwa, o której stanowi art. 258§1 pkt 2 kpk, należy uznać, iż również jest ona realna. T. K. zarzucono udział w zorganizowanej grupie przestępczej. Grupy takie- jak wiadomo- charakteryzują się hierarchiczną strukturą organizacyjną a poszczególni ich członkowie pełnią ściśle określone role i są podporządkowani kierownictwu. W składanych wyjaśnieniach kilkakrotnie zwracał on uwagę, iż działał na czyjeś polecenie. Wobec tego istnieje realna groźba, iż przebywając na wolności mógłby w sposób bezprawny wpływać na zeznania świadków, bądź ustalać treść składanych wyjaśnień z innymi osobami, celem uniknięcia odpowiedzialności karnej. Nie bez znaczenia

jest też fakt, iż dotychczasowe ustalenia śledztwa czynią wysoce prawdopodobnym, iż rola podejrzanego w ramach grupy przestępczej mogła być istotna.

Część z czynów zarzucanych podejrzanemu zagrożona jest karą pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 8 lat. Mnogość zarzucanych czynów, okoliczności ich popełnienia, działanie w warunkach art. 64§1 kk oraz rozmiar wyrządzonych szkód wskazują, iż podejrzanemu realnie grozi surowa kara o jakiej mowa w art. 258§2 kpk. Zasadnie zatem uznał sąd I instancji, że konieczne jest zatem zabezpieczenie prawidłowego toku procesu poprzez dalsze stosowanie wobec T. K. najsurowszego środka zapobiegawczego, gdyż środki o charakterze łagodniejszych mogłyby okazać się niewystarczające. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem sądów apelacyjnych uprawnione jest domniemanie, iż grożąca surowa kara może skłaniać do podejmowania działań zmierzających do zakłócenia toku procesu by zapobiec skutecznemu wymierzeniu kary, a potem przystąpieniu do jej wykonania (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20.07.2005 roku, II AKz 445/05, KZS 2005/12/63). Zaprzeczając istnieniu przesłanki z art. 258§2 kpk T. K. stwierdził, iż jej przyjęciu stoi na przeszkodzie czasookres, przez jaki stosowany jest wobec niego izolacyjny środek zapobiegawczy. Z zarzutem tym nie można się zgodzić. W okresie od 6.10.2003 roku do 6.10.2004 roku podejrzany odbył karę 1 roku pozbawienia wolności wymierzoną mu w innej, zatem na poczet ewentualnie wymierzonej kary może zostać mu zaliczony okres w przybliżeniu 3 lat i 4 miesięcy. W tym kontekście sąd odwoławczy uznał, że choć znaczenie rozpatrywanej przesłanki istotnie zmalało, to nadal jest ona aktualna. Należy mieć jednak w polu widzenia, iż argumenty podejrzanego z czasem mogą nabierać na znaczeniu, a zagrożenie surową karą w bliskiej perspektywie czasowej może okazać się nieprzekonującym uzasadnieniem dla dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. T. K. podnosi nadto, iż wobec podjęcia współpracy z prokuratorem oraz informowania o osobach uczestniczących w popełnianiu przestępstw i istotnych okolicznościach ich popełnienia, zasadnym będzie zastosowanie instytucji przewidzianej w art. 60§3 kpk, co doprowadzi do obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia wymierzonej podejrzanemu kary. Argumentację tą należy uznać za przedwczesną, bowiem nie sposób już na obecnym etapie postępowania rozstrzygnąć, czy istotnie wobec podejrzanego będą istniały przesłanki do wymierzenia kary pozbawienia wolności nadzwyczajnie złagodzonej. Konieczne jest bowiem dokładne zweryfikowanie wszystkich informacji podawanych przez podejrzanego, do czego konieczne jest przesłuchanie znacznej ilości świadków, zabezpieczenie obszernej dokumentacji, a następnie ocena wiarygodności tak zgromadzonego materiału dowodowego. Ostateczne rozstrzygnięcie tej kwestii nastąpić będzie mogło dopiero na etapie postępowania sądowego.

Nie stwierdził sąd odwoławczy żadnej z przesłanek negatywnych opisanych w art. 259 kpk, które nakazywałyby uchylenie tymczasowego aresztowania wobec T. K.. Brak jest dowodów wskazujących, iż obecny stan zdrowia podejrzanego niesie dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo. Z analizy akt sprawy wynika, iż na poparcie tego twierdzenia dysponuje on wyłącznie dwiema niemiarodajnymi opiniami sporządzonymi na podstawie korespondencji i nie poprzedzonymi niezbędnymi badaniami lekarskimi. W roku 2005 korzystał on natomiast z pomocy lekarskiej i jeżeli stan jego zdrowia istotnie się pogorszył konieczna jest kolejna konsultacja lekarska. Dotychczas zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala jednak stwierdzić, iż dolegliwości, na jakie skarża się podejrzany wykluczają jego dalszy pobyt w areszcie śledczym.

Również bezzasadny jest zarzut zmierzający do wykazania, iż stosowanie tymczasowego aresztowania powoduje wyjątkowo ciężkie skutki dla najbliższej rodziny podejrzanego. Podnosząc go T. K. domaga się przeprowadzenia wywiadu kuratorskiego na okoliczność stanu zdrowia oraz warunków bytowych swoich dzieci oraz matki. Stwierdzić należy, iż na etapie postępowania zażaleniewego przeprowadzenie tych dowodów nie jest uzasadnione, gdyż jego celem jest przede wszystkim kontrola ustaleń poczynionych przez sąd I instancji, a nie dokonywanie i ocena nowych okoliczności, które w momencie wydawania zaskarżonego postanowienia nie były znane. Jeżeli podejrzany twierdzi, iż negatywne skutki jego osadzenia są wyjątkowo ciężkie, może na tej podstawie wystąpić z odrębnym wnioskiem o uchylenie stosowania tymczasowego aresztowania w trybie art. 254§1 kpk.

Od daty zastosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego wobec podejrzanego upłynął już okres 4 lat, przy czym sprawa wciąż znajduje się na etapie postępowania przygotowawczego. Należało zatem przeprowadzić- co uczynił Sąd orzekający w pierwszej instancji- wnikliwą analizę akt sprawy, mającą na celu ustalenie, czy wciąż aktualna jest przesłanka z art. 263§4 kpk, gdyż prokurator kolejny raz wystąpił do Sądu w trybie wskazanego przepisu. W

przedmiotowej sprawie tut. Sąd Apelacyjny wielokrotnie już zwracał uwagę na znaczny stopień skomplikowania sprawy, co implikuje konieczność przeprowadzenia szeregu szczegółowych ustaleń odnośnie poszczególnych czynów objętych śledztwem. Kolejne wątki są nie tylko efektem ustaleń prokuratury, lecz wynikają również z informacji podawanych przez samego podejrzanego w trakcie kolejnych przesłuchań. Trzeba jednak stanowczo podkreślić, iż każde śledztwo winno być prowadzone w rozsądnych granicach i ukończone w odpowiednim terminie, by nie zostało naruszone prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. To na prokuratorze ciąży obowiązek odpowiedniego zorganizowania czynności śledczych. Już w postanowieniu z dnia 21.09.2005 roku w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny zwracał uwagę na potrzebę finalizowania czynności, a mimo to śledztwo jest nadal prowadzone i zostało przedłużone do marca 2007 roku. Konieczność ciągłego uzupełniania materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, jednakże należy rozważyć definitywne zakończenie postępowania przynajmniej odnośnie części z zarzucanych podejrzanemu czynów. Trzeba mieć w polu widzenia, iż postępowanie przed sądem- z uwagi na obszerność zgromadzonego materiału dowodowego- również będzie czasochłonne, a podejrzany już przez okres ponad 4 lat posiada status tymczasowo aresztowanego. W konsekwencji w niedalekim czasie może to doprowadzić do konieczności uchylenia stosowanego środka zapobiegawczego, który w żadnym wypadku nie może być antycypacją kary. Zatem w pierwszej kolejności prokurator powinien skoncentrować swoje działania na tych wątkach sprawy, które są najbardziej zaawansowane, by śledztwo w tym kierunku ukończyć możliwie najszybciej. W złożonym wniosku prokurator nie wyklucza postawienia zarzutów kolejnym osobom. Wymaga stanowczego podkreślenia- co uczyniono także w motywach zaskarżonego postanowienia- iż poszerzenie przedmiotowe, bądź podmiotowe prowadzonego śledztwa nie może w dalszym toku postępowania spowodować ponownego wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec T. K., bowiem wobec tego podejrzanego winny być przeprowadzone jeszcze jedynie czynności niezbędne i bezpośrednio zmierzające do zakończenia postępowania przygotowawczego.

Kwestionując istnienie przesłanki z art. 263§4 kpk skarżący zarzucił, iż prokurator niewłaściwie wykorzystuje okresy, na jakie przedłużane jest śledztwo, a przede wszystkim nie przeprowadza zamierzonych czynności z udziałem podejrzanego. Stanowisko to nie jest trafne, albowiem wyjaśnianie kolejnych okoliczności sprawy nie musi polegać na prowadzeniu czynności z udziałem podejrzanego, a weryfikacja jego wyjaśnień następuje głównie poprzez gromadzenie odpowiedniej dokumentacji, bądź czynności przeprowadzane z udziałem świadków oraz pozostałych podejrzanych.

Nietrafnie powołał się podejrzany na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lipca 2006 roku, sygn. akt SK 58/03. Orzeczenie to bowiem odnosiło się do nieco odmiennego stanu faktycznego i nie może znaleźć analogicznego zastosowania w niniejszej sprawie. Sąd I instancji w zaskarżonym orzeczeniu nie powołał się na „istnienie innych istotnych przeszkód, których usunięcie nie było możliwe”, a tylko w tym zakresie art. 263§4 kpk został uznany za niezgodny z Konstytucją RP. Analizując natomiast motywy zaskarżonego postanowienia można wyprowadzić wniosek, iż przedłużenie tymczasowego aresztowania w trybie ekstraordynaryjnym wynika z konieczności przeprowadzenia dalszych czynności dowodowych w sprawie o szczególnej zawłości, a w tej części art. 263§4 kpk z Konstytucją RP jest zgodny. W omawianym orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny zwrócił natomiast szczególną uwagę na znaczenie tymczasowości stosowania najsurowszego środka zapobiegawczego w postępowaniu przygotowawczym i przede wszystkim to kryterium prokurator w dalszym toku sprawy winien mieć na względzie.

Wobec powyższego orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.